

Sygn. akt III U 1146/13

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym :

Przewodniczący SSO Anna Kicman

Protokolant st. sekr. sądowy Katarzyna Maziarczyk - Kotwica

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2013 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy K. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o emeryturę

na skutek odwołania K. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 11 lipca 2013 r., **znak:** (...)

I. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy K. S. prawo do emerytury, począwszy od dnia 1 czerwca 2013 r.,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R. na rzecz wnioskodawcy K. S. kwotę 240 zł (słownie złotych: dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt III U 1146/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 23 października 2013 r.

Decyzją z dnia 11 lipca 2013 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił wnioskodawcy K. S. prawa do emerytury.

W podstawie prawnej decyzji organ rentowy powołał ogólnie przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Uzasadniając swoje stanowisko organ rentowy wskazał, że zgodnie z art. 184 ustawy emerytalnej w związku z § 4 powołanego rozporządzenia Rady Ministrów ubezpieczonemu, urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. emerytura przysługuje, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- osiągnął wiek emerytalny, wynoszący 60 lat dla mężczyzn,

- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego lub złożył wniosek

o wycofanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem zakładu na dochody budżetu państwa,

- w dniu wejścia w życie przepisów ustawy emerytalnej, tj. 1 stycznia 1999 r., osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 25 lat dla mężczyzn,

w tym okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wykonywanego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy, wynoszący co najmniej 15 lat.

Zakład odmówił wnioskodawcy prawa do emerytury, ponieważ do dnia 1 stycznia 1999 r. nie został udowodniony wymagany 15 letni okres pracy

w szczególnych warunkach wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Organ rentowy do stażu pracy w warunkach szczególnych nie zaliczył wnioskodawcy okresu jego zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Wodociągów

i Kanalizacji w P. w okresie od 1 stycznia 1976 r. do 31 grudnia 1998 r. tj. 23 lata, gdyż z przedłożonego zakresu czynności nie wynika, że wnioskodawca na zajmowanych stanowiskach tj. majster sieci wodociągowo – kanalizacyjnej oraz starszy mistrz Działu Sieci i Usług wykonywał pracę zaliczaną do pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

W odwołaniu z dnia 9 sierpnia 2013 r. wnioskodawca K. S. zaskarżył powyższą decyzję w całości, zarzucając jej błędne przyjęcie przez organ rentowy, że nie został udowodniony wymagany 15 letni okres pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie zaliczając do pracy w szczególnych warunkach zatrudnienia ubezpieczonego w Przedsiębiorstwie (...) w P.

w okresie od 1 stycznia 1976 r. do 31 grudnia 1998 r. tj. 23 lata, ponieważ

z przedłożonego zakresu czynności nie wynika, że na zajmowanych stanowiskach, tj. majster zmianowy sieci wodociągowo - kanalizacyjnej oraz starszy mistrz Działu Sieci i Usług wykonywał ubezpieczony pracę zaliczaną do pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, podczas gdy posiadając ustalony przez organ rentowy staż sumaryczny okresów zatrudnienia wynoszący na dzień 1 stycznia 1999 r. 25 lat, 11 m-cy i 26 dni, obejmujący okresy nieskładkowe w wymiarze 4 m-cy i 12 dni oraz składkowe w wymiarze 25 lat, 7 m-cy i 14 dni, ubezpieczony będąc zatrudniony od 1 lipca 1975 r. do nadal w Przedsiębiorstwie (...) Sp. z o. o.P., od 1 stycznia 1976 r. do 1 stycznia

1999 r. stale i w pełnym wymiarze czasu, najpierw jako zmianowy majster sieci wod.- kan., a następnie starszy mistrz Działu Sieci i Usług w w/w przedsiębiorstwie wykonywał dozór inżyniersko - techniczny nad robotami wodnokanalizacyjnymi oraz nad budowami rurociągów w głębokich wykopach, a także nad pracami w kanałach ściekowych, tj. prace wymienione Dziale XIV pod poz. 24 w związku z pracami wymienionymi

w Dziale V pod poz. 1 i w Dziale IX pod poz. 1 Wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz spełniając przy tym warunki określone w § 4 ust. 1 tego rozporządzenia i w art. 84 ustawy

z dnia 7 grudnia 1998 r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (j. tekst: Dz. U. z 2009 r. nr 153 poz.227 ze zm.), z dniem

(...) r. tj. z dniem ukończenia 60 lat życia nabył prawo do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. wniósł o oddalenie odwołania, podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Przemysłu ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca K. S., urodzony (...),

w dniu 11 czerwca 2013 r. złożył wniosek o emeryturę, zaznaczając jednocześnie, iż nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego.

W aktach organu rentowego znajduje się dokumentacja potwierdzająca przebieg jego zatrudnienia, w tym zaświadczenie wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) w P., z którego wynika, iż wnioskodawca jest tam zatrudniony od 1 lipca 1975 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku starszego mistrza oraz świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 27 czerwca 2013 r. wystawione przez Przedsiębiorstwo (...) w P., z którego wynika, iż wnioskodawca w okresie od 1 stycznia 1976 r. do 31 grudnia 2008 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę związaną

z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno - techniczny na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie A, dział XIV, poz. 24 na stanowiskach pracy na których prace wykonywane są stale

i bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w stosownym wykazie.

Ustalony przez organ rentowy wymiar okresów składkowych i nieskładkowych wykazanych przez wnioskodawcę na dzień 1 stycznia 1999 r. wyniósł 25 lat, 11 miesięcy i 26 dni.

W rezultacie zaskarżoną decyzją z dnia 11 lipca 2013 r. organ rentowy odmówił wnioskodawcy przyznania emerytury.

Dowód:

- wniosek o emeryturę z dnia 11.06.2013 r.,
- zaświadczenie wystawione przez PWiK,
- świadectwo pracy w warunkach szczególnych z dnia 27.06.2013 r.,
- decyzja ZUS/O w R. z dnia 11.07.2013 r.,

w aktach rentowych nr (...)

Sąd ustalił nadto, iż wnioskodawca K. S. w dniu 1 lipca 1975 r. został zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) i Kanalizacji w P. na stanowisku montera konstrukcji urządzeń wodociągowych, początkowo na okres próbny, a od 15 lipca 1975 r. na czas nieokreślony.

Od dnia 1 stycznia 1976 r. wnioskodawcy powierzono obowiązki mistrza zmianowego sieci wodociągowo – kanalizacyjnej, a następnie starszego mistrza. Do zakresu jego obowiązków należał dozór techniczny nad wodociągami, ponosił odpowiedzialność za prawidłowe funkcjonowanie pracy wodociągu miejskiego. Wnioskodawca zawsze był obecny przy remoncie czy też budowie wodociągów. Sprawował nadzór nad monterami instalacji wodociągowo – kanalizacyjnej, którzy pracowali przy remoncie, awariach, konserwacji i budowie sieci wodociągowej. Wnioskodawca organizował im prace, bezpośrednio w wykopach, w kanałach ściekowych, zabezpieczał te prace, przygotowywał dokumentację. Praca wykonywana była głównie w głębokich wykopach, w kanałach ściekowych. Typowa praca biurowa polegająca na przygotowaniu dokumentacji trwała maksymalnie do godziny dziennie.

Wnioskodawca K. S. wykonując ww. czynności pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy.

Dowód:

- zeznania świadków: Z. K. - k. 32 i M. N. – k. 32,
- akta osobowe wnioskodawcy z PWiK w P.,

- przesłuchanie wnioskodawcy K. S. - k. 32.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów zgromadzonych w aktach rentowych oraz w ramach toczącego się w sprawie sądowego postępowania dowodowego, których domniemanie prawdziwości wynika z art. 244 i nast. k.p.c., a ponadto ich wiarygodność nie została obalona przez żadną ze stron.

Za wiarygodne Sąd uznał dowody z zeznań świadków Z. K.i M. N. oraz przesłuchania wnioskodawcy. Świadczenie pracowali wraz z wnioskodawcą w PWiK w P., dlatego też znali zakres jego obowiązków i rzeczywisty rodzaj jego pracy oraz jej warunki.

Za polegające na prawdzie Sąd uznał również zeznania wnioskodawcy. Zeznania te precyzują m.in. przedłożone świadectwo pracy oraz dokumentację zawartą w aktach osobowych z zatrudnienia w PWiK w P. poprzez uściślenie, jakiego rodzaju prace i na jakim stanowisku wykonywał wnioskodawca w okresie będącym przedmiotem badania.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie wnioskodawcy K. S. okazało się zasadne. Zaskarżona decyzja wydana bowiem została w oparciu o niedostateczne ustalenia faktyczne, a w konsekwencji z naruszeniem prawa materialnego.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153 poz. 1227 z późn. zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. na dzień 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz

2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

W myśl przepisu art. 184 ust. 2 cyt. ustawy emerytura, o której mowa powyżej, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z art. 32 ust. 1 powołanej wyżej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3 zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze przysługuje emerytura w wieku niższym, niż określony w art. 27 pkt. 1 ustawy (co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn).

Dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia (art. 32 ust. 2 cyt. ustawy).

Wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych (ust. 4 art. 32 cyt. ustawy).

Przepisy dotychczasowe to rozporządzenie Rady Ministrów z dnia

7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.).

Zgodnie z przepisem § 4 ust. 1 tego rozporządzenia, pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach określonych w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeśli osiągnął wiek emerytalny (który dla mężczyzn wynosi 60 lat), ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy (25 lat dla mężczyzn), w tym co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

Ponadto według § 2 ust. 1 cyt. rozporządzenia, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy.

W myśl § 3 powołanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury, zwany dalej „wymaganym okresem zatrudnienia”, uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było ustalenie, czy wnioskodawca K. S. wykonywał przez co najmniej 15 lat pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, a okres ten przypadał przed dniem 1 stycznia 1999 r.

W tym miejscu wskazać należy, iż według wykazu A, dział XIV, pozycja 24, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego

1983 r. za pracę w warunkach szczególnych ustawodawca uznał również pracę wykonywaną stale i w pełnym wymiarze czasu pracy związaną z kontrolą międzyoperacyjną, kontrolą jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno - techniczny na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie, przy stanowiskach pracy na których prace wykonywane są stale i bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w stosownym wykazie.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 grudnia 2007 r., (III UK 62/07, LEX nr 375653) czynności ogólnie pojętego nadzoru lub kontroli w procesie produkcji wykonywanej w tych wydziałach i oddziałach, w których zatrudnieni są pracownicy wykonujący pracę w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia z 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, objęte poz. 24 działu XIV Wykazu A, to wyłącznie te czynności, które wykonywane są w warunkach bezpośrednio narażających na szkodliwe

dla zdrowia czynniki, a więc polegające na bezpośrednim nadzorze i bezpośredniej kontroli procesu pracy na stanowiskach pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Wykładnię tę uzupełnia stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uzasadnieniu wyroku z dnia 11 marca 2009 r. (II UK 243/08, LEX nr 550990), według którego czynności obejmujące sporządzenie dokumentacji związanej z dozorem stanowią integralną część sprawowanego dozoru. Nie ma zatem podstaw do ich wyłączenia i traktowania odrębnie. W sytuacji, gdy dozór inżynieryjno - techniczny jest pracą w szczególnych warunkach

i praca polegająca na dozorcze była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ma żadnej potrzeby ustalania, ile czasu pracownik poświęcał na bezpośredni nadzór nad pracownikami, a ile na inne czynności, które również były związane z tym dozorem.

Przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe wykazało, że wnioskodawca K. S. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) w P., a w okresie od 1 stycznia 1976 r. do 31 grudnia 1998 r. tj. 23 lata stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w warunkach szczególnych związaną ze stałym i bezpośrednim dozorem inżynieryjno - technicznym na stanowisku „majster sieci wodociągowo – kanalizacyjnej” oraz „starszy mistrz Działu Sieci i Usług”, w których jako podstawowe wykonywane były prace na stanowiskach pracy w warunkach szczególnych. Wnioskodawca nadzorował wówczas pracę w kanałach ściekowych, prace monterów instalacji wodnokanalizacyjnej oraz przy budowie rurociągów w głębokich wykopach.

Zakres wykonywanych czynności przez wnioskodawcę we wskazanym powyżej okresie w pełni odpowiadał pracom w szczególnych warunkach wymienionym w wykazie A, dziale XIV (prace różne), pozycja 24 (kontrola międzyoperacyjna, kontrola jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno

– techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie) oraz dziale V (w budownictwie i w przemyśle materiałów budowlanych), pozycja 1 (roboty wodnokanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach) i dziale IX (w gospodarce komunalnej) poz. 1 (prace w kanałach ściekowych) stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Podnieść należy, że w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udowadniane wszelkimi dowodami przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego, w tym również zeznaniami stron i świadków.

Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. (III UZP 48/84, LEX nr 14630) wskazał również, iż w świetle 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) zakład pracy wydaje zaświadczenie o zatrudnieniu w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji, natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okresów także w oparciu o inne dowody.

Z poczynionych wyżej ustaleń wynika, że wnioskodawca, na dzień 1 stycznia 1999 r. wykazał co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych i w rezultacie spełnia wszelkie przesłanki do otrzymania emerytury przewidziane w art. 184 i art. 32 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu.

Prawo do świadczenia powstało z dniem zgłoszenia wniosku, zatem stosownie do treści powołanego przepisu przyznanie prawa do emerytury następuje właśnie od tego dnia.

Mając powyższe na uwadze, zaskarżoną decyzję należało zmienić, o czym orzeczono w sentencji wyroku, w oparciu o powyżej przytoczone przepisy ustawy i rozporządzenia oraz na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach znajduje swoje uzasadnienie w przepisach art. 98, 99 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 11 ust. 2 i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349 ze zm.)